

20. — b) = व्याहृतवत् *Laute von sich gegeben habend*: *अनुवासाणि सन्नानि व्याहृतानि मुहुमुहुः* R. 7,41,18. — c) n. *das Reden, Rede*: *अव्याहृतं व्याहृताच्छ्रेयः* Spr. (II) 708. *कर्मणा व्याहृतेन वा* 4054. Buāg. P. 2,10,19. 3,21,46. = *संदेश* *Auftrag* (Comm.) P. 5,4,35. von der *unarticulirten thierischen Sprache*: *सारसानो मधुरिव्याहृतेः* MBh. 3,9928. *दुर्दर* HARIV. 3560. — 2) *sich vergnügen* (vgl. वि) Buāg. P. 3,2,27. — 3) *ablösen, abhauen*: *उत्तमाङ्गानि* MBh. 6,2757 (वि^० ed. Bomb.). — 4) MĀLAV. 9,8 schlechte Lesart für व्यन^०. — Vgl. व्याहृण fgg., व्याहृति, डुव्याहृत und मुव्याहृत (auch MBh. 5,5831). — *desid. aussprechen —, sprechen wollen* ÇAT. Br. 41,1,6,3.

— अनुव्या 1) *der Reihe nach aussprechen* MAITRĪJUP. 6,6. — 2) *schmähen, verwünschen, verfluchen*; mit acc.: *उप वा वेदेदु वा व्याहृते* AIT. Br. 2,31. 7,18. ÇAT. Br. 1,4,2,11. 6,4,16. 2,1,4,19. 3,8,2,24. PĀNĪKAV. Br. 17,4,3. 24,18,2. *अनुव्याहारिणीन्माम्* (für *०कार्षति*) LĀTJ. 2,1,10. SHADY. Br. 4,4. KAUC. 49. MBh. 8,2002. R. 6,80,35. *दिरनुव्याहृते राज्ञः* bei zweimaliger Verfluchung MBh. 1,6732. *Etwas als Fluch aussprechen* 16,53. — Vgl. अनुव्याहृण fgg.

— अपव्या *ungeeignet sprechen* ÇAT. Br. 1,5,2,8. KĀTJ. ÇR. 3,3,13.

— अभिव्या *aussprechen, hersagen*: *इत्येव* ÇAT. Br. 1,4,4,13. 19. *गोपत्रोम्* TBr. 1,7,40,3. ÇAT. Br. 3,2,4,37. *सत्यं वाचः* 2,8. AIT. Up. 3,3. KĀHĀND. Up. 1,3,3. 8,12,4. *तदेतया वाचाभिव्याहृते* KAUSH. Up. 1,6. *अपः, पञ्चम्* *besprechen* TS. 6,4,2,2. ÇAT. Br. 1,5,2,1. *ब्रह्म* 5,4,4,9. ÇĀNĪKH. Br. 8,8. ÇR. 1,14,17. 10,21,17. *partic. ०हृत* *angesprochen* ÇAT. Br. 12,6,4,4. *ausgesprochen, gesagt*; n. *das Gesagte* AIT. Up. 3,11. R. 6,100,21. Buāg. P. 2,3,13. 3,24,1. 8,9,13. mit gegenwärtiger Bedeutung KĀR. zu P. 3,2,188. Vgl. अभिव्याहार fgg. — *caus. 1) aussprechen lassen* KAUC. 38. 69. — 2) *aussprechen*: *ब्रह्म* M. 2,172.

— समभिव्या *zusammen —, gleichzeitig aussprechen*: *०हृत* KULL. zu M. 3,14 (S. 178, Z. 7). KUSUM. 33,14. — Vgl. समभिव्याहार.

— अनुसमभिव्या WILKINS, Gram. 397.

— प्रव्या *sprechen*: *प्रव्याहृत् त्वमप्रे* MBh. 12,1937. *न स्म प्रव्याहृन्मयात्* 10,344. *बाष्पाकुलां वाचं प्रव्याहृती* (प्रत्या^० beide Ausgg.) 3,2177. *त्रिकूटः कन्दरमुषेः प्रव्याहृदिवाचलः* R. 6,19,30. *unarticulirte thierische Laute ausstossen*: *प्रव्याहृति* (प्रत्या^० beide Ausgg.) *क्रव्यादाः* MBh. 2,2649. *गोमायुः प्रव्याहृत्* (प्रत्या^० DRAUP. 6,7) 3,15673. *partic.*: *एवं प्रव्याहृतं पूर्वं मम मात्रा* so v. a. *vorhergesagt* MBh. 1,7240. *वक्तुं* *sprechend* 3,10057. Vgl. प्रव्याहार. — *caus. sprechen* MBh. 12,1938.

— समा 1) *zusammentragen, — lesen, — raffén, herbeiholen* überh. AV. 3,24,5. 5,29,12. AIT. Br. 2,9. *आसन्व्यङ्गानि* LĀTJ. 8,8,10. Nir. 1,1. *भैक्षम्* M. 2,51. MBh. 1,6951. *वनात्काष्ठानि* 5,7386. 6,5723. R. GOBR. 1,46,19. 6,96,2. KATHĀS. 22,187. 56,77. Buāg. P. 4,15,12. Verz. d. Oxf. H. 1, a. BHĀTJ. 13,107. *versammeln* SĀV. 3,2 (समाहूय st. समाहृत्य) MBh. 3,16692. *zusammenfassen, zu einer Einheit vereinigen* Comm. zu TS. PrĀT. 1,40. *यत्समाहृत्यं निर्वपेत्* *zusammen, insgemein* TBr. 1,7,3,1. *पादान्समाहृत्यं* *sämtliche Füße* KAUC. 44. — 2) *Etwas wieder an seinen Ort (loc.) bringen* M. 8,319. — 3) *an sich ziehen, zurückziehen*: *श्रोत्रादीनामविषये मनः पूर्वं समाहृते* HARIV. 11922. — 4) *hinreißen, entzücken*: *मनांसि* HARIV. 8349. — 5) *ausziehen, ab-*

legen: *वपुः* | *भूयः समाहृत्कृत्वा* *नेदो नाद्यमिवात्मनः* Buāg. P. 10,41,1. — 6) *einziehen so v. a. zu Nichte machen*: *लोकान्* BHĀG. 11,32. — 7) *ausführen, vollbringen*: *क्रतुं तव* R. 1,38,4. — *समाहृत्य* MBh. 6,4527 fehlerhaft für *०हृत्य* (so ed. Bomb.). — 8) *partic. ०हृत a) zusammengetragen, — gelesen, herbeigeholt* MBh. 5,17. HARIV. 7183. RAGH. 9,16. PĀNĪKAT. 171,11. H. 861. *versammelt* HARIV. 8787. *स्वयंवरसमाहृतराज्ञः* *लोक* RAGH. 5,64. Buāg. P. 3,3,3. BHĀTJ. 8,63. *sämtlich* (zugleich *angezogen*) KATHĀS. 72,25. *zu einer Einheit verbunden* AK. 3,6,2,16. — b) *angezogen, gespannt*: *Bogensehne* KATHĀS. 72,25 (zugleich *sämtlich*). — c) *gesagt, mitgeteilt* Buāg. P. 3,10,9. — d) fehlerhaft für *समाहृत* KATHĀS. 20,226. — Vgl. समाहृ fgg., समाहृत्य, समाहृति.

— अनुसमा *wieder zusammenfügen, — in Ordnung bringen* KĀHĀND. Up. 1,5,5.

— अभिसमा *zusammenscharren*: *शकुत्पिण्डम्* KAUC. 54.

— उपसमा *zusammenbringen* KAUC. 87. 92. — Vgl. उपसमाहृत्य.

— उद् *ohne Avagraha* AV. PrĀT. 4,62. *उद्गारं उद्गारं* P. 8,2,92, VĀRTT. 4, Schol. 1) *herausnehmen, — heben, — ziehen, — fangen, — holen, — reißen, schöpfen*: *वृहस्पतिरुद्गारमनो गाः* RV. 10,68,4. AV. 8,2,15. 20,135,16. *वृक्षाः* ĀCV. GRH. 4,3,21. *मेदः* KĀTJ. ÇR. 20,7,7. aus dem Wasser ÇĀNĪKH. ÇR. 16,16,8. *अप्सु चारिणाः शाकुनिकः सूत्रयत्नेण* MAITRĪJUP. 6,26. Spr. (II) 1815. *जलान्मत्स्याविवोद्धृते* (so ed. Bomb.). R. 2,53,32. MBh. 1,1115. 1119. *कृपात्* 3299. *कौरवार्णवमयां मामुद्गारस्व* 2,2293. 5,7009. 7,1444. R. 1,45,29. 2,76,4. *व्यालं बिलात्* Spr. (II) 6329. VARĀH. BRH. S. 43,21. *पादान्यङ्गात्* 61,9. KATHĀS. 3,5. 10,28. 26,127. *धारागृहात्* 40,68. MĀK. P. 98,5. RĀGĀ-TAR. 5,89. 121. Verz. d. Oxf. H. 87, a, 19 v. u. 160, b, 9 (med.). LA. (III) 92,21. Buāg. P. 1,3,7. 2,7,16. 4,26,16 (med.). 8,3,33. 9,11,29. 18,19. *शर्म* aus dem Köcher R. 2,63,22. 4,13,2. RAGH. 2,30. 3,64. aus der Wunde R. 2,63,50. 64,16. fg. ÇĀK. 107,23. *उद्धृताभिरग्निः* MBh. 14,1287. R. 2,22,28. *निर्दाता कत्तम्* Spr. (II) 3174. *जलोद्धृतमिवान्वुत्तम्* R. 2,30,25. 5,21,17. MBh. 3,2666. fg. Spr. (II) 5777. *गर्हणेन रुद्रिन्युद्धृतपद्मगा* (so ed. Bomb.) R. 2,47,17. 3,68,29 (उद्धृतितुम्). *तस्य वृक्षाडभौ दत्तौ* 5,3,18. 60,14. 6,84,8. *काण्डकेन काण्डकम्* Spr. (II) 1279. *मणिं मकारवृत्तदंष्ट्राङ्कुरात्* 4283. *कर्मणां जटः* Buāg. P. 3,24,17. *भगस्य नेत्रे* 4,5,20. *शिरः* so v. a. *ablösen vom Rumpfe* 22. *पाणिम्* *herausstrecken* aus dem Gewande M. 2,193. 4,58. *रसोनाडुद्धृतं रसम्* *ausgezogen* SUÇR. 2,398,15. 399,5. *उद्धृतस्त्रेह* M. 4,62. *भास्वानुवैरुद्धरिष्यत्रसान्* RAGH. 4,66. (भवन्म्) *विश्वकर्मणा कृत्स्नस्य जगतः सारं नवनीतमिवोद्धृतम्* R. 5,12,27. *निदानाडुकथशास्त्राच्च च्छन्दसो ज्ञानमुद्धृतम्* Ind. St. 1,59. KĀN. 1. Verz. d. Oxf. H. 176, a, No. 399. Buāg. P. 3,3,15. *बिम्बादिवोद्धृते बिम्बौ* *wie zwei von einem Bilde abgenommene Abbilder* R. 1,4,12. *उद्धृत = समुद्धृत* AK. 3,2,39. Namentlich a) *Speise ausschöpfen*: *दर्व्या* AV. 4,14,7. 12,5,34. 15,12,1. ÇAT. Br. 1,7,2,13. *देवेभ्यो बुद्धृत्युद्धरति मनुष्येभ्यः* 2,4,2,18. 14,9,4,18. LĀTJ. 4,9,12. *अन्नस्याग्रम्* R. 4,61,10. *उद्धृत* P. 4,2,14. nach den Erklären zu P. ist der *Speiseüberrest in den Schüsseln* gemeint; vgl. auch MEV. t. 98. nach TRIK. 3,3,151 = *मृष्ट* *lecker, wohlschmeckend*. — b) *Gekochtes herausheben* vom Feuer TS. 3,4,8,7. KĀTJ. ÇR. 26,1,25. — c) *Feuer ausheben* aus dem Heerde: *ब्राह्मणां श्रेष्ठिय उद्हरत्* TBr. 1,4,4,2. 1,5,4.